

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1225

Vragen van het lid **Von Martels** (CDA) aan de Minister voor Milieu en Wonen over *problemen met de toepassing van thermisch gereinigde grond (TGG)*. (ingezonden 13 november 2019).

Antwoord van Minister **van Veldhoven-van der Meer** (Milieu en Wonen) (ontvangen 23 december 2019).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van de stopzetting van de toepassing van thermisch gereinigde grond (TGG) sinds 2017? Kunt u een tijdlijn schetsen van de ontwikkelingen sinds het stopzetten? Kunt u daarbij aangeven wie de stopzetting heeft afgedwongen, wat het stopzetten van de toepassingen van TGG toentertijd rechtvaardigden en welke onderzoeksuitkomsten het rechtvaardigen dat de toepassing van TGG bijna twee jaar na dato nog steeds stil ligt?

Antwoord 1

Ja, ik ben op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van de stopzetting van de toepassing van thermisch gereinigde grond (TGG). Rijkswaterstaat heeft in maart 2017 besloten om TGG vooralsnog niet meer in haar werken toe te passen, dit vanwege problemen met de kwaliteit. In mijn beantwoording van de Kamervragen van het lid Dik-Faber (ChristenUnie) van 5 juli 2018 heb ik uw Kamer geïnformeerd over de problemen met en het onderzoek naar de kwaliteit van TGG in de Westdijk te Bunschoten. De kwaliteit van de TGG voldeed niet aan de normen die gesteld worden vanuit het Besluit Bodemkwaliteit en had niet toegepast mogen worden. Dit heeft het vertrouwen in het product TGG bij de afnemers geschaad en heeft geleid tot een terughoudendheid in het gebruik van TGG. Het Waterschap Vallei en Veluwe is voornemens de toegepaste TGG in het dijklichaam te verwijderen. Op basis van de signalen over de problemen heeft de ILT onderzoek gedaan naar het reinigingsproces van de thermische reinigers. Hieruit kwam naar voren dat het reinigingsproces niet in overeenstemming was met de beoordelingsrichtlijn «bewerken van verontreinigde grond en baggerspecie». Daarnaast heeft TGG door het reinigingsproces andere eigenschappen dan de grond die bij normale ontgravingen vrijkomt. Dat maakt dat sommige zware metalen en sulfaat in hogere concentraties kunnen uitspoelen dan eerder werd verwacht.

Op 30 november 2018 heeft de ILT, vanuit haar rol in het toezicht op de keten, de omgevingsdiensten geattendeerd op de stagnatie van de afzet van TGG.

Om het vertrouwen in de geproduceerde TGG te herstellen heeft de ILT in het najaar van 2018 de beide thermische reinigers gevraagd om de kwaliteit van de voorraden TGG te verifiëren.

Op 11 december 2018 heb ik in mijn brief over het duurzaam hergebruik van grond de Tweede Kamer geïnformeerd over de eigenschappen en kwaliteit van TGG en over de voorgenomen registratie van toepassingen van TGG. Tevens heb ik aangegeven dat ik in overleg met de branche zal onderzoeken welke aanvullende maatregelen nodig zijn om een verantwoorde toepassing van TGG mogelijk te maken.

De ILT is eind 2018 – begin 2019 met de thermische reinigers een bemonsteringstrategie overeengekomen voor de bestaande voorraden aan TGG. Beide reinigers zijn in het voorjaar van start gegaan met de uitvoering van de bemonstering en analyses. Op 26 april 2019 heeft de ILT de omgevingsdiensten geïnformeerd over het verificatieonderzoek.

Vanaf augustus 2019 zijn door de thermische reinigers de eerste resultaten van het verificatieonderzoek naar de voorraden aan de ILT overlegd. Uit de analyse van de resultaten door de ILT kwam een aantal technische onduidelijkheden naar voren die afgelopen najaar door de beide thermische reinigers verder zijn uitgezocht en toegelicht. De resultaten van deze verificatiekeuringen zullen deel uitmaken van de verzamelde bewijsmiddelen die samen de milieuhygiënische verklaring (MHV) vormen, welke bij het aanbieden van TGG moet worden overhandigd aan de afnemer.

De thermische reinigers hebben toegezegd aan de ILT om aan de afnemers aan te geven hoe praktisch invulling kan worden gegeven aan de zorgplicht zodat het uitlooggedrag van sommige stoffen uit de TGG wordt ondervangen. Het lokaal bevoegd gezag kan op basis van deze gegevens uiteindelijk alle risico's afwegen en locatie specifiek passende beheersmaatregelen bepalen ten behoeve van de daadwerkelijke nuttige toepassing van de voorraden TGG. De ILT heeft deze week de goedkeuringsbrieven op het verificatieonderzoek aan de thermische reinigers verstuurd. Dit betekent dat de thermische reinigers TGG weer kunnen aanbieden. De omgevingsdiensten worden hierover door de ILT geïnformeerd.

Rijkswaterstaat heeft een inventarisatie gemaakt van toepassing van TGG in hun werken. Uw Kamer zal in het eerste kwartaal van 2020 worden geïnformeerd over de mogelijke aanpak. Rijkswaterstaat zal met de thermisch reinigers in overleg treden over mogelijke toepassingen van TGG.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het belangrijk is om vanuit de gedachten van een circulaire economie, zoals ook benadrukt wordt in het regeerakkoord, grond zoveel mogelijk her te gebruiken? Welke toekomst voorziet u voor TGG en voor welke toepassingen ziet u TGG als een circulaire oplossing? Voor welke toepassingen ziet Rijkswaterstaat TGG als een mogelijke circulaire oplossing?

Antwoord 2

Ik deel de mening dat het belangrijk is om vanuit de gedachte van een circulaire economie grond zoveel mogelijk te hergebruiken. Hierbij is het belangrijk dat de kwaliteit van de hergebruikte grond voldoet aan de eisen die gesteld worden vanuit het Besluit bodemkwaliteit. Daarbij moet ook de zorgplicht voor het omgaan met niet-genormeerde stoffen in acht genomen worden.

Nu de ILT aangeeft dat de verificatiekeuringen van de opgeslagen TGG bij de beide reinigers betrouwbaar tot stand zijn gekomen, kan TGG weer worden aangeboden. Het is aan de afnemers om een afweging te maken om TGG wel of niet toe te passen. Dat geldt ook voor eventuele toepassingen in Rijkswaterstaat werken.

Vraag 3

Voert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) het onderzoek uit dat in de Kamerbrief van 11 december 2018 als volgt staat beschreven: «in overleg met de branche onderzoeken worden gedaan welke aanvullende maatregelen nodig zijn om een verantwoorde toepassing aan TGG mogelijk te maken»?¹ Hoe zijn de branches hierbij betrokken? Is dit onderzoek inmiddels afgerond?

¹ Kamerstuk 27 625, nr. 456

Zo ja, wilt u dit onderzoek zo spoedig mogelijk met de Kamer delen? Op welke termijn verwacht u dat dit onderzoek beschikbaar komt, indien het onderzoek nog niet beschikbaar is?
Kunt u daarbij tevens aangeven aan welke wettelijke vereisten TGG moet voldoen en in hoeverre alleen deze aspecten of ook andere aspecten in dit onderzoek zijn meegenomen?

Antwoord 3

In het voorjaar van 2019 is enkele keren overleg geweest met de thermische reinigers over mogelijke aanvullende maatregelen van de reinigers om het vertrouwen in de markt weer te herstellen. Uit het overleg bleek dat de prioriteit van de thermische reinigers lag op het verifiëren van de kwaliteit van de bestaande voorraden aan TGG. Ik heb dit in mijn brief van 5 september 2019 aangegeven. Voor het toepassen van TGG is het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit van toepassing. Nu de ILT aangeeft dat de verificatiekeuringen van de opgeslagen TGG bij de beide reinigers betrouwbaar tot stand zijn gekomen en de reinigers hebben toegezegd hoe invulling gegeven kan worden aan de zorgplicht, kunnen de huidige voorraden TGG worden aangeboden. Verder laat ik de normen en de onderzoeksmethode voor TGG door het RIVM evalueren. Naar de toekomst toe vind ik het wenselijk om de voorwaarden die gesteld worden aan TGG te expliciteren. Dit onderzoek wordt naar verwachting eind derde kwartaal 2020 afgerond.

Vraag 4

Klopt het dat de toepassingen van TGG vanuit de hele sector nu al 14 maanden stilliggen in afwachting van dit onderzoek? Deelt u de mening dat de sector (ondermeer financieel) ernstig te lijden heeft onder het stopzetten van TGG-toepassingen? Kunt u aangeven hoe groot die schade momenteel reeds is? Welke rol ziet u voor uzelf, de ILT, de DCMR en andere betrokken om de problemen op te lossen en de afzet van TGG op korte termijn weer mogelijk te maken?

Antwoord 4

Als gevolg van de incidenten met TGG zoals in de Westdijk is er in de markt onrust ontstaan over de kwaliteit van de TGG. Vanuit de circulaire economie is er belang om zoveel mogelijk grond te hergebruiken, echter de kwaliteit moet wel betrouwbaar zijn. Zoals ik in mijn brief van 11 december 2018 heb aangegeven is het vertrouwen in TGG sterk afgenomen. Het verifiëren van de kwaliteit is een eerste vereiste om het vertrouwen in de geproduceerde TGG weer te herstellen. Dit is de verantwoordelijkheid van de producenten. Zolang de kwaliteit van de huidige voorraden van TGG niet geverifieerd was, is gebleken dat de afnemers erg terughoudend zijn om partijen TGG te accepteren.

De thermische reinigers ondervinden gevolgen van de problemen met de afzet van TGG. De omvang van deze schade kan ik niet aangeven omdat dit private organisaties betreft. Naast de thermische reinigers ondervinden ook toeleveranciers van verontreinigde bodem en oliehoudend slib de gevolgen. Het is daarom belangrijk dat TGG zo snel mogelijk weer op verantwoorde wijze kan worden toegepast.

Verder heb ik bij de reinigers aandacht gevraagd voor de milieuschade en de maatschappelijke schade die is ontstaan door het toepassen van TGG die niet aan de vereisten voldoet. Het waterschap Vallei en Veluwe is voornemens de toegepaste TGG in de Westdijk te verwijderen.

Vraag 5

Waar kunnen bedrijven met zwaar verontreinigde grond op dit moment terecht, nu door de enorme overschotten aan gereinigd materiaal de verwerkingssector geen grond meer aan kan nemen? In hoeverre zijn er vergunningen verleend om de opslag van TGG uit te breiden? Wat wordt er in de tussentijd met de zwaar verontreinigde grond gedaan? Zijn er situaties waarin de volksgezondheid mogelijk in gevaar komt? Zo ja, waar? Zo nee, hoe weet u dat dit niet aan de orde is?

Antwoord 5

De verontreinigde grond die eerst thermisch gereinigd werd kan deels naar andere grondreinigers met andere verwerkingstechnieken worden afgezet. Dit is afhankelijk van de samenstelling van de grond en van de verontreiniging. Grote delen van de verontreinigde grond worden in tussenopslag gehouden op ontgravingslocaties of binnen opslaginrichtingen in afwachting van mogelijke afzet naar de thermische reinigers. Voor enkele specifieke materiaalstromen zoals rioolzand en slibresiduen geven inzamelaars aan dat de opslag begint te knellen. Nu er weer zicht komt op dat TGG weer toegepast kan worden, zal naar verwachting ook de inname van verontreinigde grond door de thermische reinigers weer kunnen plaatsvinden. Daarmee komt een oplossing voor de knelpunten nabij.

TGG wordt toegepast in grootschalige, veelal infrastructurele werken. Dit betreft bijvoorbeeld dijklichamen, geluidswallen en nabij wegen, zoals in het talud. Bij deze toepassingen is vanwege de wijze van toepassing de blootstelling en daarmee samenhangende risico voor de volksgezondheid verwaarloosbaar. Het RIVM heeft onderzoek gedaan naar de toepassingen van TGG in Perkpolder en de Westdijk te Bunschoten. Het RIVM geeft aan dat bij de Westdijk in de huidige (beheerste) situatie de risico's voor dier en milieu relatief beperkt zijn met uitzondering van vee-drenking en dat er geen risico's zijn voor de volksgezondheid. Voor Perkpolder geeft het RIVM ook aan dat er geen gezondheidsrisico's zijn voor de volksgezondheid.

Vraag 6

Welke (aanvullende) maatregelen zijn er nodig om TGG-toepassingen weer mogelijk te maken? Wat bent u voornemens om op korte termijn te doen zodat de TGG-markt weer van de grond komt?

Antwoord 6

In vraag 2, 3 en 4 ben ik ingegaan op de aanvullende maatregelen die er nodig zijn om TGG-toepassingen weer verantwoord mogelijk te maken. De ILT heeft aangegeven dat de verificatiekeuringen van de opgeslagen TGG bij de thermische reinigers betrouwbaar tot stand zijn gekomen. TGG kan door de thermische reinigers weer worden aangeboden.

Het lokaal bevoegd gezag kan op basis van deze informatie uiteindelijk alle risico's afwegen en locatie specifiek passende beheersmaatregelen bepalen ten behoeve van het toepassen van de voorraden TGG.